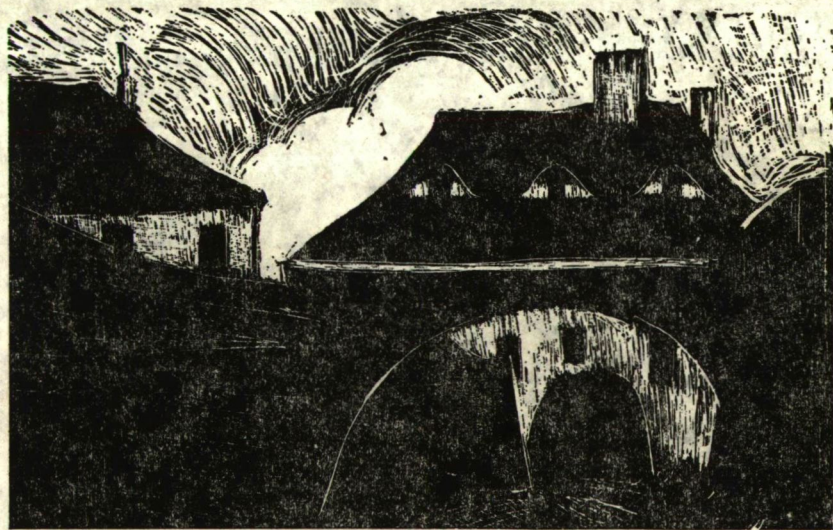

kelteti a valóságot. S e sorsábrázolás a mű lapjain egyre tragikusabb színeket mutat. A fölépített álomvilágról, az unoka iránti rajongásról kiderül, hogy irreális. Csapások sora vár Sudár Annára. Az előbbiekkal függ össze az olvasó fokozatosan kialakuló részvéte a főhősnő iránt. Tudjuk hibáit, túlfokozott és irracionális lobogását, de azt is tudjuk, hogy úgy kapaszkodik ebbe az álomvilágba, mint fuldokló az utolsó szalmaszálba. Ez a tény teszi drámaian szépé történetét.

Számára persze az a legszomorúbb, hogy lépésről lépésre veszíti el Balázst, azt a fiút, aki még néhány éve a „mamijához” fűződött a legerősebb szálakkal. Az ellentmondásos családi viszonyrendszer, Ankuca viszonylagos kívülállása, Bábus emberi gyöngéi mind-mind Anna (és unokája) érdekei ellen szólnak. Pedig „tanmenetet” is készít azért, hogy a gyermek még az iskola előtt megtanuljon írni-olvasni magyarul. Balázs azonban egyre idegenebbé válik. Kisfiúi lényét sokirányú befolyás éri, s nem csoda a zavart állapota. „Egy kisgyereket az anyagiakkal korán el lehet rontani. Elhitetni vele, hogy ez a cél, a kizárólagos cél: a *luxus*, a *bőség*. Különösen ilyen körülmények között, amikor a mindennapokban a gyötrő, másik végetlet éli: a *teljes nyomort*.” Így elmélkedik Sudár Anna. S milyen igaza van!

Aztán Balázsék Bukarestbe költöznek, s itt ér véget a történet. A napló, amit azért írt ez az asszony, hogy majd egyszer az unokája elolvassa. A regény idején erre még alig volt esély. Mi már azonban joggal bízhatunk abban, hogy a Balázsok végre majd elolvashatják nagyanyáik hiteles naplóit, az elmúlt évtizedek fájdalmasan szép emlékeit. (*Szépirodalmi*, 1989.)

BAKONYI ISTVÁN

HADNAGY CSABA GRAFIKÁJA